

ezkertiar berriak

Merleau-Ponty philosophilaria bere azkeneko liburuan honela mintzatzen da:

*“Errealidadean ordea jakintzarekin, teknikarekin, artearekin, ekonomia-
ren aldetik zituzten artu-
emanak etenda zeuzkate-
larik historiaren eta philo-
sophiaren ideia aundiak
erabat aulduta arkitzen
ziran, eta —onenetan ez
ezik— politikan erabilt-
zen zen gogortasuna ta
rigorismoa, alperkeriare-
kin, kuriosidaderik ezare-
kin eta inprobisazioarekin
elkartuta zegoen. Politi-
karen eta philosophiaren
arteko ezkontza honela-
koa baldin bazen dibor-
zioarekin pozitu besterik
ez dugula ez dirudi!” (1).*

rikardo arregi

Itz hauen artean garratzenak, “poli-
tikan erabiltzen zen gogortasuna ta ri-
gorismoa, alperkeriarekin, kuriosida-
derik ezarekin eta inprobisazioarekin

(1) Maurice Merleau Ponty, Signes, Libraire Gallimard, Paris 1960'gn. Liburuaren itzaurrean arkitzen diran itzak dira auek.

elkartuta zegoen" diotenak dira. Garrantzak gaurko politika, politikologia eta politikazaletasunaren barruan arkitzen den egon eziñaren muiña ondorena azaltzen dituztenak diralako. Egoneziñ hori ba dela, hortan aitua diran guztiak aitortzen dute, baiña errealidade honekin amaika modu diferenteetara enfrentatu diteke. Enfrentatzeko modu hoiaren artean ba da bat guri orain interesatzen zaiguna: *ezkertiar berriena*.

"The new left", "la nouvelle gauche", "ezker berria", nork ukatu ez dituela iñoiz entzun? Olatu berriko politikazale gazteen esanetan maiz arkituko diran itzak dira. Zer da hori, ordea? Lehengo politikaren molde zaharretan ezin jokaturik, politika arazoetarako bide berrien billa dabillan gaztediaren abiadura dela esan diteke, ezkertiar berrien egon-eziña nolabait definitzerakoan.

1963'gna, ezkeroztik Z. ARGIA'n, nazio-arteke politikaren albitari izan naizelako, lau urte hauetan politika gertaera ta politikalarietzaz, presaka batean, askotan bi aldiz pentsatu gabe, beti obetogo egiteko asmoetan, zenbait gauza esan beharrean arkitu naiz. Gaiñera, nere idatziak polemiko itxura artu zuten ezker, nere iritzi aldakorrak artikulu hoietan nun-nahi arkitzen dira. Iritzi aldakorrak, baiñan bere aldaketan zain zuzendari bat dutenak, aldaketaren logika bat dutenak. Horregatik, ezkertiar berrien gain itzegiterakoan, aldeko, partidista naizela aitortu behar. Ez bai litzake, beraz, jatorra izango asieran aitorketa hau jarri gabe idazten astea. Ezin dezaket beraz lantxo hau egin nere burua bere baitan sartu gabe. Ezin dezaket ezker berriatzaz kanpotik idatzi, barrutik baizik.

manikeismoa

Bizia den guztiak bezela, ezker berriak amaika kontradizio daramazki bere baitan. Alde batetik politikalarri zaharren berritsuketazaletasunaren lekuan teknikotasuna ta seriedadea ezarri nahi baldin

badute, bestetik, ezarritako ordenarik-eza-dun gizartea lertuerazi nahi duten ezkerro, anarkiarako abiadura dute.

Carlos Santamaria lagunak, bein batean, Z. ARGIA-n idatzi zuen artikulu batean ni aitaturik, politikan manikeista izateko eskubiderik ez zegoela esan zuen. Politikan manikeistak diranak, alde batean erabat onak diranak eta bestean erabat gaiztoak jartzen dituzte. Honelako joera bat politikan gezurrezkoa dela ez du inork ukatzen, politikaren alorrean gutxienez. Artikulu hura azaldu zen ezkeroztik, zenbat aldiz ez dut entzun izandu manikeista naizela! Nik esandakoak eztabaidatzeko arrazoiak arkitzen ez zitunak, manikeista nintzala esatea nahikoa zuen, mere arrazoiak gehiago aztertzen ez saiatzeko, hori esatearekin, bere iritzian, bat batean kondenatuta arkitzen nintzalako.

Aldeko naizela esan dut. Aldeko naizen ezkerro, manikeismo iges egiteko dialektika eten-gabe batean bizi naiz. Politikan aldeko ez danik ez da arkitzen, aldeko ez dela dionak ere politika egiten baidu. Politika egiteko ez da derrigorrezkoa partidu edo sindikatu batekoa izatea, nahikoa da gizartean bizitzea. Norbait bere gizarteko xistima kondenatu gabe bere baitan bizi bada, xistima horren eustaille bihurtzen da. Ba diteke kontrakoa dela itzez esatea, baiñan bere kontrako hori bere bizi-zan frogatzen ez duen bitartean xistima honen aldeko izaten jarraitzen du. Jeneralean, politika gizarte bateko moldeak aldatu nahi dituztenak egiten duela sinistarazi nahi dute. Gaiñontzekoak ez omen dute politikarik egiten. Sinistarazi honen arrazoiak garbi daude: lehen esandako sentidu hortan politika egitea moldeak aldatu nahi izatea baida, nahikoa izango da, politika zikinkeri bat dela-ta, nerekoien eginkizun bat dela zabaltzea, ezarritako moldeei irauin erazitzeko.

Politikan aldeko diranak, hau da, danak, bi erataria izan ditezke, kontzientziarekin edo kontzientziarik gabe. Politika egiten dutenak lehendabizikoak dira. Bigarrenak politika **sufritu** egiten dute, sufritzea, kasu hontan, politika egitea baida. Politika sufritzen dutenen artean, ez jakiniaz sufritzen dutenak alde batera uzita, gaiñontzekoak etsita daudelako egiten dute. Etsipen honek sustrai asko izan ditzake; emen interesatzen zaiguna ordea zera da, etsipen hori dela zenbaitek politika sufritzearen sustraia.

Politika egiten dutenak, esandako sentidu jeneral hortan, ezarritak dauden moldeekin, gutxienean erabat, ados ez daudelako egiten dute hori. Zerbaiterekin ados ez badaude, zerbait ohea egia ditekela

uste dutelako izango da, noski. Ta Politika egiten dutenez, berak onaren aldetik daudela uste dutelako izango da, ta besteen moldeak txar eta desegokizat artzen dituztelako. Puntu hontara irixterakoan, beraz, manikeismo kutsuko abiadura batean sartzen gera. Politikan ekillea izateko derrigorrezkoa da zerbait manikeista izatea. Batek, berak defenditzen duena bestearena baiño ohea dela usteko ez balu, zertarako egingo luke burruka?

Ba dakit beste gauza bat dela erabat eta benetan manikeista izatea, mundua bitan erdibitua dagoela uste izatea, batetik onak eta bestetik gaiztoak daudela uste izatea. Ta sentidu hortan politikolari, politikagille, politikazale edo politikologo batentzat manikeista izateko eskubiderik ez dago. Dudarik gabe. Baina ezin dezakegu ukatu politika egiten dutenak etenik gabeko egon-ezin dialektiko batean arkitzen dirala, une bakoitzean bakoitzarena bestearena baiño ohea dela uste izatetik bakoitzarena dela **Ona** ta bestearena **Gaiztoa** uste izatera dagoen muga lertu ta apurtu ditekela. Ta egon-ezin hau aunditzen ta zailgotzen dijoa moldeen eraberritzea radikalago ta su-traitikago planteatzen den neurrian. Erreboluziogille batek lehen-dabizi gizartea desegin behar dela dio, gero berria jasotzeko. Ez ote da hori desegin beharrekoa dela **Gaiztoa** ta jasotzeko **Ona** uste izateko tentaziorik gogorrena? Aldaketa txikiak egin nahi ditunak, ordea, gizarteak puntu batzuek besterik ez dituela konpondu behar uste du. Horregatik, ezin dezake uste izan gizarte hori txarra danik, gehienan txar xamarra besterik ez dela usteko du.

Manikeismoaren akusazioa ezkertiar bati egitea izan ditekela gauzarik errezena da. Ezkertiarrek ere beñere ezin dezake ahaztu, ordea, erabateko manikeismoan ez erortzeko etengabeko egon-ezin dialektiko batean bizi beharko duela. Egon-ezin dialektiko hau milla arpegi diferenteekin azalduko zaio bere politikagintzan. Nahi danaren eta danaren artean dagoen dialektika da. Realismoaren eta utopiaren artean dagoena. Izan ere, ezin ukatuko dugu ezkertiar guztiak ameslari bat izkutatzen duela bere baitan. Ameslari izateak, errealidadetik iges egiteak ez ezik, errealidade berri bat ekarri nahi izatea adierazi nahi baldin badu ere.

Politika, futboleko partidu bat arbitroak ikusten duen bezela, ikusi ditekela uste duena engainamendu aundi batean bizi da. Horregatik, ez dut ukatuko lantxo hau partidista bezela, obeto esateko, aldeko bezela idazten dutela, ni alde batean nagolako, batzuen eta zerbaiten aldeko naizelako, ta beste batzuen eta beste zerbaiten kontrako.

Amaika eztabaida izan dira politikolari ta philosophilarien artean ea moldeak aldatzea nahikoa den gizona egiteko ta ea politikaren eginkizuna moldeak aldatzea den edo baita ere gizona ohea egitea. Batzuek diotenez, bein moldeak premi bezela aldatu ta eraberritu ezkerro, gizona berekasa ona litzake. Besteak, berriz, gizon bakoitza barrutik ondu bitartean ez dagoela ezer egiterik diote. Bi mutur hauen artean mailla diferente asko daude. Ezkertiarrek sinismen gehiago izango du moldeetan eskuindarrak baiño, eta honek gizon bakoitzaren konbersio barnekoian ezkertiarrek baiño. Historiaren barruan honela gertatu da gutxienean. Behar bada, gizonari dago-kionez, optimistagoa da ezkertiarra eskuindarra baiño. Ezkertiarrek, gizona gaiztoa gizarteko moldeak bakarrik egiten dutela, uste izateko joera du. Beraz, gizona ona biurtzeko molde hoiek kentzea nahikoa dela uste izateko abiadura izango du. Eskuindarrak, berriz, pesimistagoak dira. Gizona, gutxienean, gaixto xamarra dala diote. Hauen-tzat orduan, premi aundienetakoa, gizon bakoitza ona egitea dela uste izatera joko dute. Ez dut esaten bata edo bestea egiten dutenik, bata edo bestea egiteko joera dutela baizik.

Eztabaida hau aitatu besterik ez dugu egin, esaten ari gifanarekin lotuta zetorrelako ta adierazi gabe ezin genduelako utzi. Eztabaida bortiz hau beste baterako uzten dugu.

— premi sortaratzailleak illa arren

Ba da politikologian lege bat gure auzi hontarako oso in-portantea dana. Lege honek dionez, partidu politikoak eta elkarteak sortuarazi zituzten beharrak ill, baztertu edo ezereztu arren, ba dutela hoiek bere baitan iraunkor den inertzi bat. Tradizioa duten partiduak ba dute bere baitan garairik txar-renetan e'a estuenetan irauteko indarra. Ta iltzea asko ta asko kostatzen zaie. Partidu ezkertiarrek burokrazi indartsu xamarra izaten dute. Interesen partiduak, eskuindarrak eta konserbadoreak, apenas behar duten organizaziorik, bere bai-tan biltzen diranak diruak elkartzen dituelako (faszista partiduak alde batera utzita, hauek zera berezi batzuek dituztelako), eta interes honen menpean elkartzen diranez apenas behar duten ezer gehiago partidu bat osatzeko: burokrazi bat, militan-teak, dotriña bat etab. Ezkertiar partiduak, ordea, bere diru-rik eza berdintzeko, ezerezteko, militanteak izaten dituzte, do-

trifia sendo bat eta baita ere, partidua zerbait azten asitakoan, burokrazia, txikia bederik ere, izaten dute. Burokrazia partiduak bere organizazio ta administraziorako dauzkan gizon apropos batzuek osatzen dute. Hauek ezkertiar elkarte ta partidu politiko guztietan arkituko ditugu, anarkismoa alde batera uzten baldin badugu ere.

Beti gertatzen da partiduaren bizitasuna burokrazi honen eskuetan kontrolatuta gelditzea. Ta ba da "partiduko abertzale-tasuna" izeneko fenomeno bat. Partiduak, eta batez ere bere burokraziak, azkenean "partidua lehendabizi" pentsatzera iritxi-ko dira, ta partidua beste zerbait irixteko bidea dela ahazteko arriskuan jarriko dira. Garai berrietan partidu batek sentidurik ez badu, ill eta berri batzuei sortzea ematea komeniko balitz ere, hauek, burokraziakoak, izango lirake partiduaren abertzale-tasunaren sua astinduko lutekenak.

Beraz, tradizioa duten partiduak bere biziko atsa dute bi-zitzen segi ahal izateko garai desberdin eta astinduenetakoetan. Bere funtziotik eta eginkizunetik aterata bederik ere, bere bu-ruaren iraupenean sentidu bat arkitzen dute eta, besterik ez bada ere, horregatik burruka egiten jarraitzen dute.

Europa'ko zenbait ezkertiar partiduak zahartzen dijoaz, mi-litante gazteak gero ta gutxiago izaterakoan, partidua osatzen dutenak gero ta zaharragoak diralako. Partiduak eraberritu behar dirala, gazteei sarrera eman behar zaiela ta leku egin behar zaiela, politikalarien topiko batean biurtu da, itzetik ortze-ra darabilkiten esate batean.

Ba dugu hemen ezkertiar "berrientzat" asiera bat. Izan ere, "berria" zerbait zaharragoaren relazioan izango da, noski. Ta lehengoak ere ezkertiarrek dirala esaten jarraitzen duten ezkerro, hoiekin ados ez daudenak, eta zaharragoak izaterakoan, hauek bere burua berritaz jo behar. Beraz "ezkertiar berriak" bere sortze/ik "ezkertiar zaharren" kondenazio bat daramakite, diferentziatu nahiean sortzen da mintzamolde berri hau.

ezkertiar-eskuindar binomioa

Aurrera jarraitu baiño lehenago, "ezkertiar" itza era berdiñean prestijioz betea ta desprestijiatua dagoela esan behar dut.

Batetik, zenbaiten iritzian, politikagintzan "ezker-eskuindar" bikotea XIX'gn. gizaldiko moldeetan jaioa da ta gaur egunean sentidurik ez du. Beraz, politikan, bat eskuindar edo ezkertiar dela esatea superatu behar den gauza da. Hori, modatik pasatako mintzamoldeekin itzegitea da. Ez dago eskubirik, ez ezkerrik, eta baldin badago ere berdin da, ez baidira ezertan berezitzen, azkenean, errealidadean, berdin jokatzen dutelako, asmo ta egite berdiñak dituztelako.

Ba dira gertaerak eta jokabideak honela mintzatzeko eskubidea eman lezatekenak. Horrelako esanak darabilzkitenak nortzuek diran aztertzen badugu, ordea, beren xedeetarako komeni zaien eran darabilzkitela gertaera hoiek, ikusiko dugu. Konserbadore kutsuko teknokratak dira honela mintzaten diranak. Hauen-tzat, gehiena balio duena erabat efektiboa izatea da, ekonomian, legedian, edukazioan, behar bezela zuzendu ta gobernatzea. Bere egitearen xedea bezela hau proposatzerakoan, ordea, ez dute, lehendabiziko ekinaldi batean gutxienez, gizartearen moldeen prolema planteatzen. Horregatik, hauen asmoa molde hoiek ondo funtzionatzea den ezker, dira konserbadoreak, molde hoiek kuestioan ez jartzerakoan ontzat artuko balituzteke bezela delako. Funtzionamentu ona ta efektiboa hoi prolematika izaterakoan, ezkertiar eta eskuindarren arteko diferentziak ez zaizkie interesatzen eta politika den guztiarentzat mesfidantza aundia dute. Denbora ta indarra alperrik galtzea iruditzen zaie eta politikalarien solasak berritsuketak besterik ez. Hauen-gandik, bere kritika onartzerik ez badugu ere, ezin ditzakegu esan guztiak baztertu ta teknokraten kontra esaten diranen topikoetan erori. Arrazoi zuen Geroge Z Vedel, Frantzia'ko politikologorik onenetakoak "le technocrate c'est le technicien vu par un poujadiste" zio-nean.

Ala ere, erabat serioak ez dira bere planteamentuak egiterakoan. Efektibidadea derrigorrezkoa da, baiñan medio bat besterik ez da, ez xede bat. Politikalariek askotan berritsuak eta personalidaderik gabekoak izan dirala jakiteak ez du eskubiderik ematen

estraiña politika ill dela ta gero ill behar duela esateko. Gaiñera, legezko nahikunde honen azpian bidezko ez diran amaika interes eta petralkeri estaltzen dira. Konserbadore kutsuko tekniko hauek dakarkiten baiño bortitzagoa da, ezkerre definitu ezin ditekenez zerbait dela, dion argumentoa. Zer da ezkertiarra izatea? Moldeak aldatu nahi izatea? Orduan, sozialista estatu bateko moldeak aldatu nahi dituna ezkertiarra da. Molde hauek ezkerretik edo eskubitik aldatu ditezke, orde. Ezkerretik, sozialismoa jatorragoa egin nahiean; eskubitik, kapitalismoa berpiztu nahiean. Besterik gabe, moldeak aldatu nahi izatea ez dela nahiko, argi dago. Justiziaren alde egotea, aberatsen aurka ta behartsuen alde, kolonialismoaren aurka ta askatasunaren alde etab.? Baiñan, izenez gutxienez, nork ez du bere burua definizio hortan sartuko? Eta honela milla saiaketa egin arren, beñere ez giñake iritxiko ezkerren definizio zeatz batera, inguratzerak bakarrik gehiean. Ez litzake, gaiñera, onegia izango ezkertiarren definizio astrato batekin lanean astea. Herri ta giro bakoitzean "ezkertiar" izenpean zer ententitzen den aztertzen badugu eta hoietatik zera jeneral batzuek ateratzen baldin baditugu, obeto jokatu dugu, eta jatorrago. Bestaldetik, nola ez ahaztu gaur egunean danak bere burua ezkertiarzat daukatela? Inork ez du ezagutu nahi eskuindarra danik. Danak ezkertiarrek dirala diote, ezkertiar utsak ez baldin badira ere erdi ezkerrekoak dirala diote. Ezkertiarra izatea, sozialista izatea bezela, modan dagoen gauza da beraz. Ba dira horregatik orijinalak, indibidualistak izan nahiean, ezkertiar izatea balio eskasean daukatenak.

Baiñan, zertarako jarraitu itzen kontua besterik ez den eztabaida hortan? *J. M. Paupert* idazleak benetakako politika ta politika formalaren artean darabilkin distinzioa puntu honetan egokia iruditzen zait. Hone-lak dio: "politika formalaren soroak marxisten "infra-estruktura" delakoaren muga antzekoak ditu, hau da, ekonomiarena *representazioko xistima* bezela. Agintaren moduak, xistimak, administrazioako erak, reji-

menak eta legeak sartzen dira bere baitan. Baiñan, bestaldetik, benetako politikaren mamian sartzerakoan (Marx'ek "estruktura" txartelpean jartzen zuen lekuan, ekonomia errealdade bezela) gauza "besterik da" (2).

Orain arteko solasetik ondorio hauek aitatu ditza-gun: ezkerre errealdade bat da; errealdade honek nahiko izen du politikagintzan politikolari gehienak bere burua ezkertiar izenarekin bataiatzeko; horrexegatik, ezkertiar izatea topikoan biurtu delako, zenbaitentzat kasikan desprezio egitea delako. Ezkertiarren izatea definitzea oso zaila da. Errezena deskripzio bat egitea da. Justiziaren alde, behartsuaren alde, aberatsen kontra, berdintasunaren alde, kolonialismoaren kontra etab., etab. esan diteke dirala ezkerren zera batzuek. Hoiiek danak, ordea, bi arpegi edo gehiago dituzte, zail baida, itzez gutxienean, deskripzio hortan bere burua aitatuta ikusten ez duenik arkitzea. Horregatik, politika formaletik aterata, benetako politika baten alorrean jokatu dezagun gure azterketan. Itzak alde batera utzita, egiteetara iritxi gaitezten.

proletariutza

Frantzia'ko Erreboluzioaren ondorean liberalak osatzen zuten ezkerre, baiñan 1848'gna. ezkeroztik, liberalak politika eskubiratzen joango dira, gaur egunean partidu eskuindarrenetako izatera irixte-raiño. Ordu ezkeroztik ezkertiarrek ezkertiar izango dira proletari-utzarenganako relazioan. Lehendabizi, sozialista utopikoak eta marxismoaren aurrekoak burgesi liberalarengandik langillengana urbil-tzen joango dira ta, gero, Marx'ek sozialismoa historiaren eboluzioan dagoela, ta hori burgesia desegiterakoan langilleak bakarrik egin lezatekela esango du. Sozialismoa izango da, gaiñera, mundua ta gizarte benetan gizontiarra egiteko modu bakarra. Ordu ezkeroz-tik, proletariutzaren egin-behar hau asmatu zen ezkeroztik, ezkertia-rrak proletariutzari buruz definituko dira. Asieran, proletarioen nazi-o- artekoan, marxista ta anarkisten arteko eztabaidak eta dibisioak

(2) J. M. Pauptert, "Pour une politique evangelique". Ed. Edouard Privat. Toulouse; españolez ber-idatzia ta Barcelona'n Nova Terra etxean argitaratua 1967'gn. Liburuaren 74'gn. orrian.

izango dira. Bi joera hoiak, ordea, erreboluziogintza artzen dute bere eginkizunik aundiena bezela. Proletariutzaren barruan ezin esan ahal izango da, anarkistak edo marxistak, zeintzuek dauden ezkerre-rago. Denborarekin, marxismoa aterako da proletariutzaren barruan garaille. Ala ere, anarkismoaren zera ta joera batzuek proletariutza-ren baitan bizirik jarraituko dute.

Bañan 1917'gn. Sobietikoen Batasuna sortzen den ezkeroztik, so-zialista ta komunisten arteko dibisio latza ta garratza jaioko da. Reformazaleak batzuek, erreboluziogilleak besteak. Noizean bein, egite batzuetarako elkartuko dira batzuetan, esate baterako, 1936'gnko. elekzioak irabazteko. Proletariutzaren batasuna, sozialismoa jasotze-ko derrigorrezkoa ta langilleei burrukarako mistika bat ematen diena, deseginda bezela ibilliko da, iritxi beharreko xede batean biurtuko da. Sozialismoak, sozial-demokrata partiduak osatuta, burgesiaren partiduekin Herrien gobernutan bein baiño gehiagotan parte artuko du. Reforma batzuek, eta langilleentzat ontasun aundiak ekarriko dituztenak, erdietsiko dituzte, baiñan luzarora proletariutza menpera-tzeko ta ixiltzeko medio batean biurtuko dira. Beraz, denboraren poderioan, erdiratzen, eskubiratzen joango da. Erdiratzen, zahartzen eta aultzen. Sozial-demokrata partiduen sustraia ere, zenbait Herrie-tan (3), aldatzen joango da. Langille burrukalariak ez dute bere menpean asko iraungo. 1945'gn. gudu ostean komunismoaren aldean erabat alduak aterako dira. Beste zenbait herrialdetan berriz, batez ere komunismoak indar aundia artu ez duen alderdian, partidu aundi bat izatera iritxiko da. Partidu aundi ta serio bat. Seriotasuna burgesiak entenditzen duen moduan izanik, Herri hoietan beste ezkertiar indarrak ez dagoelako, sozial-demokrata hoiak osatzen dute Herri hoietako ezkertiar indarra, nolabaitekoa gutxienean. Ala ere, partidu hoietan izaten da, edo ezkertiar egal bat, edo estudianteak edo langille talde burrukalari batek osatutako sindikato autonomo ta ez-kertiar baten ziria.

Bestaldetik, gudu ostean, ezkertiar asmoekin, Europa'ko zenbait Herrietan, kristau demokrazia piztu edo berpiztu zen. Laister iku-siko zen, ordea, Mounier pentsalari trebeak esan zuen bezela, "kris-tau demokrazia katolikoen usurako radikalismo bat besterik ez zela". Laister erdiratu ta eskubiratu zen partidu hau herrialde gehienetan. Bere baitan arkitzen ziran benetako ezkertiar burrukalari gehienak beste bideen billa aldegin zuten.

(3) Sozial-demokrati hontaz itzegiterakoan batez ere gure inguruko Herrie-tan pentsatuta egiten dut. Hoiak baldira zenbait puntuetan gure prolemekin zer-ikusi aundiena dutenak.

ertzekoen bilduma

Lehen aitatu ditugun zera guzti hoietatik gainera, komunismoa stalinismoaren menpean bizi izan delako, ezkertiarrentzat prolema bereziak planteatu ditu. Alde batetik, troskysmoak zartada garratzak utzi zituen komunismoan. Bestetik, mundu guztiaren neurrian, oso zailla da proletariutzaren burruka ta komunismoaren burruka zenbait kasuetan diferentziaztea. Bere asmatze ta oker jokatzeko guztiakin komunismoaren burrukak langilleen burrukak izan dira, ta aldrebes ere egia izan da neurri aundi batean. Hortikan jaiotzen da beste puntu batean aztertuko dugun ezkertiar guztiak komunismoari buruz definitzeko duen premia. Gaur egunean ere, ezkertiarra nor den jakiteko, kriteriorik onenetakoa komunismoarekin zer artu-eman dituen jakitea da. Erabat antikomunista itxua baldin bada, zailla izango da hori benetakoa ezkertiarra izatea.

Sozial-demokrazia eskubiratu edo erdiratzera-koan partiduaren ertzean gelditu diranak izan dirala esan dugu. Sozialista ezkertiarrek izango dira. Hauek, askotan, partiduaren barrutik egingo dute lana, bere rebeldia adieraziaz, besteetan partidutik alera ta partidu txikiagoei emango die sortzea.

Politikara kristau demokraziaren bitartez esnatu ziranak, baiñan honen baitan sozialista ta ezkertiar partidu baterako girorik arkitu ez zutenak, lan politikoa egiteko nun eta zertan bildu arkitu nahiean ibilliko dira.

Komunistak izanik stalinismoaren garaietan gertatutakoetatik, edo Budapest'en 1956'gn, gertatutakoetatik partidutik iges egin beharrean arkitu diranak, lehengoan preokupazio berdintsu xamarrekin egongo dira bere lan politikorako, zeinekin eta zer organizaziotan bildu jakiteko.

Izango dira, baita ere, asiera batean, apolitikoak ziran sindikalistak, baiñan bere burrukak gogortzen

joan diran neurrian politikaren alorrean sartzeko premia dagoela konturatutakoak. Hauek lehengo partidueta ez dute ez lekurik eta ez girorik arkituko. Hauek ere zerbait berriaren bila ibilliko dira.

Baita ere, ba dira eginkizun konkretu batzuetatik bakarrik asiko diranak burrukan (Vietnam'eko guduak, belizen eskubideak etab.), baiñan bere burruka sakontzen joango den neurrian politikara irixteko premia ikusten dutenak.

Guzti hоекin batera lehengo partidu zaharretan, hauek erabat aulduta ta burokratizatuta daudelako, politikarako bide berrien bila dabiltzan gazte guztiak jartzen baditugu, ezkertiar berriak zer famili ta giro politikoetatik ateratakoak diran argi dago. Horregatik, askotan, eta azalezko analisis bat egiterakoan, ezkertiar berriak antolatuko dituzten organizazioak ertzeko ta baztertutako jendearenak dirala dirudite. Ta puntu hau oso inportantea da ezkertiar hauen giroa behar bezela entenditzeko.

(Jarraitzekotan)